

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року № 384

Форма № Н - 3.04

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА

Кафедра етнології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан історичного факультету

_____ Качараба С.П.

“31” ____ серпня ____ 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

_____ Історія української етнології _____
(шифр і назва навчальної дисципліни)
галузь знань _____ 03 Гуманітарні науки _____
(шифр і назва напрямку підготовки)
спеціальність _____ 032 Історія та археологія _____
(шифр і назва спеціальності)
спеціалізація _____ етнологія _____
(назва спеціалізації)
освітній ступінь _____ бакалавр _____
(назва освітнього ступеня)
факультет _____ історичний _____
(назва факультету)

Львів – 2020 рік

Робоча програма нормативної дисципліни **“Історія української етнології”** для студентів III курсу (освітній ступінь – бакалавр) з галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 032 Історія та археологія, спеціалізації – етнологія. “26” серпня 2020 року – 24 с.

Розробники: *Гілевич Ігор Ярославович* – кандидат історичних наук, доцент кафедри етнології Львівського національного університету імені Івана Франка

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри етнології

Протокол від “26” серпня 2020 року

Завідувач кафедри етнології

_____ (проф. Сілецький Р. Б.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“26” серпня 2020 року

Схвалено Вченою радою історичного факультету
Протокол від “31” серпня 2020 року № 1

“31” серпня 2020 року Голова _____ (проф. Качараба С.П.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 03 – гуманітарні науки (шифр і назва)	Нормативна (за вибором)	
	Напрямок підготовки (шифр і назва)		
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): 032 Історія та археологія	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	2/3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		VI-й	IV/V-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3,5	Освітній рівень: бакалавр	Лекції	
		32 год.	20 год.
		Практичні, семінарські	
		–	–
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
		58 год.	70 год.
Індивідуальні завдання: год.			
Вид контролю:			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 32/58

для заочної форми навчання – 20/70

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: на основі використання найновіших здобутків української та світової етнологічної науки та інших галузей знань розглянути шляхи становлення і розвитку української етнологічної науки: школами, періодами, методологічними підходами, представниками, проблематикою, науковими проектами, термінологією.

Завдання:

- ⊙ розкрити особливості формування субдисципліни “історія етнології/культурної антропології” у в північноамериканській, західноєвропейській та українській традиціях;
- ⊙ ознайомити студентів з основними підходами до періодизації історії української етнології (В. Горленко та ін.);
- ⊙ розглянути передумови, характерні риси та наслідки кожного періоду та етапу в розвитку української етнології на тлі відповідних процесів у світовій науці;
- ⊙ ознайомити студентів із науковою спадщиною провідних українських етнологів XIX – початку XXI ст.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- ⊙ основні періоди та етапи української етнологічної науки з кінця XVIII ст. до наших днів, осередки, специфіку їхньої діяльності, представників та найважливіші праці останніх.

вміти:

- ⊙ критично опрацьовувати історіографічну літературу;
- ⊙ самостійно розглядати етнологічні праці як пам’ятки історіографії;
- ⊙ готувати історіографічні огляди з історії розробки різних проблем з предметного засягу етнологічної науки чи історії вивчення певних ділянок традиційної та сучасної культури українців

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Період накопичення етнографічних матеріалів

Тема 1. Вступ до історії української етнологічної науки

Формування історії етнології/культурної антропології як субдисципліни в США у 60–70-х рр. XX ст.

Періодизація української етнології в історіографії: накопичення етнографічних знань; становлення етнографічної науки; етапи її розвитку в XIX–XX ст. Позитиви та недоліки схеми В. Горленка.

Школи і напрямки в українській етнології. Романтизм і міфологізм (перша пол. XIX ст.). Історично-порівняльний напрям в етнографії (М. Драгоманов, В. Антонович). Харківська “міфологічно-племінна” школа О. Потебні. Еволюціоністський напрямок в етнології (Ф. Вовк, І. Франко, В. Гнатюк). Порівняльно-історичний метод в етнологічних дослідженнях. Використання

М. Грушевським ідей західноєвропейської соціологічної школи Е. Дюркгейма для трактування українського матеріалу. Радянська школа в етнографії, її здобутки та втрати. Напрямок історичної етнології в сучасній українській науці.

Тема 2. Розвиток етнографічних знань про українців від XII до середини XVIII ст.

“Повість временних літ” про етногенез слов’ян та етнографічні особливості східнослов’янських племен. Етнографічні сюжети в давньоруській поемі “Слово о полку Ігоревім” (XII ст.) та у зводі законів “Руська правда”.

Відомості про українців в “Хроніках” польських авторів середини XVI ст. Матвія Стрийковського та Мартина Бельського. Твір С. Кльоновича “Роксоланія”.

Відгомін народного життя в козацьких літописах XVII–XVIII ст. Густинський літопис (бл. 1620) як джерело до вивчення побутових рис українців, зокрема, способу життя і звичаїв козаків. Народна мова й етнографічні мотиви в козацьких літописах Самовидця і Граб’янки. Військові звичаї з життя козаків у літописі Самійла Величка.

Подорожі сірійця Павла Алеппського (1654, 1655), венеціанця Альберта Віміні та француза П’єра Шевальє і їхні враження про культуру і побут українського народу середини XVII ст., зокрема, козаків. Проспер Меріме і його праця “Українські козаки та їх останні гетьмани”.

Етнографічні елементи в історичних творах другої пол. XVII–XVIII ст.: “Кройніці” Феодосія Сафоновича (1673), „Синописі” (1674), “Рукописній книзі Космографія” (сер. XVII ст.) Климентія Зиновієва.

Внесок українських вчених у дослідження етнографії народів світу. Подорожі Василя Григоровича-Барського по країнах Європи, Азії і Африки (сер. XVIII ст.). “Краткое описание о народе остяцком” Г. Новицького (1715).

Рум’янцевський опис Лівобережної України 1765–1769 рр. як цінне джерело до вивчення етнографічних особливостей народу. Описи дворів і хат, господарських споруд у містах, місточках і селах; відомості про жителів, їхній майновий і віковий стан, права на володіння землею, вирощування сільськогосподарських культур, утримання лісів і сіножатей тощо.

Тема 3. Розвиток української етнографії в останній чверті XVIII – 20-х роках XIX ст.

Описи Київського, Чернігівського, Новгород-Сіверського та Харківського намісництв 80-х рр. XVIII ст. Опис Полтавської губернії (1809) Федора Каруновського. Краєзнавчі характеристики земель, що входили до намісництв, – цінне джерело до вивчення побутових рис українців.

Етнографічні експедиції по Україні А. Гюльденштедта (1774). Щоденник вченого. Анкети - програми для збирання етнографічних відомостей Г. Міллера. Перша етнографічна програма Ф. Туманського (1779) та подорожі Василя Зуєва по Півдню України (1781–1782).

“Записки о Малороссии, ее жителях и произведениях” Якова Марковича (1798 р.) як важливе джерело побутової характеристики українців.

Праця І. Георгі “Описание всех в Российском государстве обитающих народов” (1799). М. Антоновський як автор останньої частини твору І. Георгі.

Книга Г. Калиновського “Описание свадебных украинских простонародных обрядов в Малой России и в Слободской украинской губернии...” (1777), що поклала початок українській етнографії.

Збирацька діяльність та наукова спадщина Зоріана Доленги-Ходаковського.

Тема 4. Формування перших етнографічних осередків в Україні (20–30-ті рр. ХІХ ст.)

Історичні передумови розвитку етнографії в першій половині ХІХ ст.

Виникнення народознавчих центрів у Наддніпрянській Україні.

Харків як провідний регіональний центр українського народознавства 20–30-х років ХІХ ст. Діяльність Харківського гуртка “любителів української народності” під керівництвом Ізмаїла Срезневського. Видання шести випусків журналу “Запорожская старина” (1833–1838). Студії над українською мовою Амвросія Метлинського, публікації про українські повір’я і звичаї Костянтина Сементовського. Дослідження Миколи Костомарова (“Об историческом значении русской народной поэзии” (1843)).

Львівський народознавчий осередок “Руська трійця” (1830-ті). Ідеї просвітництва діячів “Руської трійці”. Етнографічна діяльність М. Шашкевича, І. Вагилевича, Я. Головацького. Видання першого українського альманаху “Русалка Дністрова” (1837).

Етнографічні експедиції членів “Руської трійці” в Галичині і Закарпатті. Програмне спрямування збирання етнографічних матеріалів.

Зв’язки членів “Руської трійці” з І. Срезневським, О. Бодянським, П. Шафариком, В. Ганкою та іншими слов’янськими діячами.

Видання і публікації членів гуртка та їхніх однодумців. “Русское весіле” (1835) Й. Лозинського. Нариси І. Вагилевича про етнографічні групи українців Карпат. Публікація Я. Головацьким збірки “Народные песни Галицкой и Угорской Руси” (1878) та монографії про народний одяг українців Галичини та Закарпаття.

Змістовий модуль 2. Утвердження етнології як окремої наукової дисципліни

Тема 5. Завершення процесу становлення етнографії як науки (40–50-ті рр. ХІХ ст.)

У 50–60-х рр. ХІХ ст. важлива роль в організації науково-етнографічної діяльності в Україні належить заснованій у Києві 1851 р. “Комісії для опису губерній Київського учбового округу”. У 1854 р. при Комісії відкрили відділення етнографії – перший офіційний народознавчий осередок в Україні. В роботі комісії брали участь відомі вчені М. Максимович, М. Іванишев, М. Маркевич, Д. Журавський, А. Метлинський, письменник і етнограф А. Афанасьєв-Чужбинський.

Вона розробила і розповсюдила спеціальну етнографічну програму І. Дабіжі та А. Метлинського (1854). Питання матеріальної і духовної культури (поселення, житло, знаряддя праці, засоби пересування, одяг, їжа) господарської діяльності, побутових, сімейних і громадських звичаїв і обрядів та фольклору у програмі. Методичні засади програми. Впровадження методу картографування при систематизації етнографічних матеріалів.

Члени Комісії організувала низку експедицій для етнографічного дослідження населення центральної України. Було зібрано великий матеріал і підготовлено серйозні дослідження, розгорнулася, зокрема, велика і плідна збирацька діяльність француза за походженням Дем'яна Делафліза, який створив дев'ять альбомів з описами побуту українців Київщини та Чернігівщини.

Експедиційна подорож по Україні О. Афанасьєва-Чужбинського (1852) та його дослідження: “Быт малорусского крестьянина (преимущественно в Полтавской губернии)” (1855); “Общий взгляд на быт Приднепровского крестьянина” (1856), “Поездка в Южную Россию” (1861–1863).

Тема 6. Українська етнографія в 60–80-х рр. ХІХ ст.

У другій половині ХІХ ст. українська етнологія продовжувала розвиватись у руслі основних напрямів західноєвропейської науки. На зміну романтизму і міфологічній школі приходить новий напрям у науці, в основі якого лежали й нові підходи до етнології: позитивізм, реалізм, еволюціонізм та ін. Зміцнюється історична школа, представники якої (В. Антонович, М. Драгоманов) намагаються довести зображення історичної реальності у фольклорі. Порівняння епічних творів і літописних текстів стає провідним методом етнології.

Зі створенням у Києві Південно-західного відділу Російського географічного товариства (1873) в Україні намітилися нові напрями розвитку народознавчої науки. Завдяки таким співробітникам Відділу, як, зокрема, В. Антонович, П. Чубинський, Ф. Вовк, М. Драгоманов, І. Рудченко, О. Русов, П. Житецький, М. Лисенко, О. Пчілка, Товариство отримувало не тільки цінний фольклорно-етнографічний матеріал, а й узагальнений аналіз великого масиву етнокультурних реалій на засадах модерних методологій і методик.

Серед етнографів Наддніпрянської України другої половини ХІХ ст. найколеритнішою постаттю був Павло Чубинський (1839–1884), який очолював Південно-Західний відділ і під керівництвом якого постало фундаментальне семитомне видання “Труды этнографическо-статистической экспедиции в Западно-Русский край, снаряженной Русским географическим обществом Юго-Западного отдела. Материалы и исследования” (Санкт-Петербург, 1872–1878) (стічна історія, статистика, звичаєве право, усна народна творчість, риси матеріальної культури, етнографія національних меншин). Він зумів органічно поєднати історичні, статистичні, правові та економічні дані з багатющими етнографічними і фольклорними матеріалами, розширив межі досліджень, удосконалив методіку збору та опрацювання польових народознавчих джерел. Завдяки титанічній енергії і неабияким організаторським здібностям П. Чубинського, в 1869–1870 рр. були проведені три масштабні експедиційні

обстеження в Україні та суміжних з нею етнічні українські землі сучасних Білорусії і Польщі, матеріали яких згодом і стали основою "Трудов".

Організація III Археологічного з'їзду у Києві (1874). Робота етнографічного відділення з'їзду. Доповіді М. Костомарова, В. Антоновича, Ф. Вовка.

Перший перепис населення Києва (1874). Видавнича діяльність Відділу. "Записки Юго-Западного отделения...", видання праць Археологічного з'їзду та окремих етнографів. народознавчі публікації на сторінках газети "Киевский телеграф".

Найцікавішою постаттю на ниві польської етнографії і фольклористики другої половини XIX ст. є Оскар Кольберг (1814–1890). У величезній науковій спадщині О. Кольберга (80 томів) вагоме місце займають роботи, присвячені українцям. Однією з кращих є чотиритомна фольклорно-етнографічна монографія "Покуття" (Рокісє. – Kraków, 1882–1889), появі якої передувала велика скрупульозна збирацька робота дослідника.

Тема 7. Розвиток етнографічних студій в Наддніпрянщині в 80-х рр. XIX – на поч. XX ст.

Значною подією останньої чверті XIX ст. в Україні стало заснування першого історичного часопису "Київська Старовина" (1882). Дописувачами періодичного видання були відомі тогочасні історики, етнографи, археологи, громадські діячі: В. Антонович, М. Біляшівський, М. Костомаров, М. Сумцов, О. Потєбня, В. Ястребов та ін. Тут було вміщено десятки праць та матеріалів на етнографічну тематику.

Одним із найактивніших дописувачів етнографічних матеріалів був дослідник-аматор Іван Біньковський. Більшість із них ґрунтуються на матеріалах, які автор зібрав у селах Старокостянтинівського та Заславського повітів Волинської губернії

Володимир Ястребов на основі власних багаторічних польових досліджень на теренах Херсонської губернії публікував як окремі видання ("Матеріали по етнографії Новоросійського краю", 1894 р., у двох частинах), так і численні статті на сторінках "Київської старовини" (про весільні обрядові хліби, про союзи неодруженої молоді, про парубоцтво).

Видатною постаттю тогочасної української науки був професор Харківського університету Микола Сумцов. на особливу увагу заслуговує праця "Хлеб в обрядах и песнях" (1885), "Культурные переживания" (1902) та ін.

Етнографічна діяльність В. Антоновича в Київському університеті. Програми з комплектування етнографічного відділу Київського художньо-промислового музею (1904). Цільові експедиції і результати обстежень Данила Щербаківського на Київщині, Полтавщині, Волині. Його культурно-освітня та популяризаторська діяльність. Народознавчі дослідження в Українському науковому товаристві (1907).

Етнографічна діяльність Д. Яворницького в Катеринославі. Комплектування колекції козацької старовини в музеї ім. О. Поля. Праці Д. Яворницького "Історія запорізьких козаків" (Т. 1-3, 1895–1900), "Запорожье в остатках старины и преданиях народа" (Т. 1-2, 1888).

На початку ХХ ст. потужний етнографічний осередок на чолі з Василем Кравченком сформувався навколо відділу етнографії Товариства дослідників Волині (м. Житомир).

Велику збирацьку роботу на теренах Волинської губернії наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст. проводили співробітники музею барона Штейнгеля у м. Городку біля Рівного.

Тема 8. Етнологічні студії в Науковому товаристві імені Шевченка (1895–1914)

Передумови. Роль досліджень молодого І. Франка в розвитку етнографічної думки (1870-1880-ті). Діяльність “Етнографічно-статистичного кружка” у Львові. Публікації фольклорно-етнографічних матеріалів “Із уст народу” в журналі “Житє і слово”.

Термін “етнологія” в українській науці. Класифікація народознавчих наук Ф. Вовка.

Започаткування наукового журналу “Етнографічний збірник” (1895). Діяльність Етнографічної комісії НТШ (з 1898) Організаційна, наукова і видавнича праця І. Франка, В. Гнатюка та Ф.Вовка. Стаття І. Франка “Етнографічна експедиція на Бойківщину” (1905). Дослідження українців Угорської Русі (обрядовості, звичаєвості, говорів, фольклору) В. Гнатюка.

Ф. Вовк - редактор наукового журналу “Матеріали до українсько-руської етнології” (з 1899 р.). Проведення вченим комплексних експедицій (1903–1906). Публікація Ф. Вовка “Антропометричні досліди українського населення Галичини, Буковини й Угорщини: І. „Гуцули” (1908) та узагальнююча праця вченого “Етнографічні особливості українського народу” (1916).

Фундаментальне дослідження В. Шухевича “Гуцульщина”.

Перші етнографічні колекції і створення музею НТШ (1895).

Тема 9. Наукові дослідження Етнологічних центрів ВУАН (1918 – поч. 1930-х рр.)

Бурхливий розвиток української етнографії в 20-ті - на поч. 30-х років ХХ ст. Діяльність Етнографічної комісії на чолі з академіком А. Лободою.

Музей-кабінет антропології та етнології ім.Хведора Вовка (1921- 1933 рр.) та його видання “Антропология” (4 т.) і “Матеріали до етнології” (1929-1931). О. Алешо, Л. Шульгіна, Н. Заглада, А. Онищук, А. Носів (Носов), М. Рудинський. Періодичні видання: “Етнографічний вісник” (1925–1932), “Бюлетені етнографічної комісії ВУАН” (1926), “Записки Етнографічного товариства” (1925). Журнал “Побут” (1928–1930).

Етнографічні дослідження художника Ю. Павловича. Науково-дослідна діяльність М. Біляшівського, Данила Щербаківського в Києві та Вадима Щербаківського в Полтаві. Методично-дослідна робота А. Лободи та В. Петрова. Стаття А. Лободи “Сучасний стан і чергові завдання української етнографії”. Діяльність відділу примітивної культури, Комісії краєзнавства (1922) та культурно-історичної комісії Академії Наук. Серійне видання “Київ та Північне Лівобережжя”. Катерина Грушевська і її етнографічна спадщина. Київський

координаційний центр з регулювання етнографічної діяльності в Полтаві, Чернігові, Харкові, Одесі, Вінниці, Сосниці, Коростені, Охтирці, Конотопі, Ромнах і багатьох інших містах і селах України.

Етнографічна діяльність Д. Яворницького, В. Кравченка, К. Черв'яка, П. Рябкова, Я. Новицького, Є. Сіцинського.

Репресії проти українських вчених-етнографів (В. Кравченко, М. Рудинський, К. Грушевська, К. Мощенко, Ф. Ернст, А. Онищук, Н. Заглада, Л. Шульгіна та багато інших). Ліквідація етнографічних закладів, установ та видань на поч. 30-х рр. ХХ ст.

Тема 10. Основні тенденції розвитку етнологічної наука на західноукраїнських землях у 20-30-х рр. ХХ ст.

Несприятливі умови для розвитку етнографічної науки в Галичині. Етнографічна комісія НТШ на чолі з В. Гнатюком та Ф. Колессою. Несистематичність видань “Етнографічного збірника” та “Матеріалів до української етнології”.

Етнологічні студії у Львівському університеті. Праця А. Фішера “Rusini”. Підготовка молодого покоління українських етнологів (І.Гургула, К.Матейко, Р. Гарасимчук та ін.) у формуванні яких важливу роль відіграли як університетські інституції етнологічного профілю (насамперед їхній очільник А.Фішер) та Етнографічна комісії та Музей НТШ.

Краєзнавчо-етнографічна діяльність товариства “Бойківщина” в Самборі (1928). Видання збірників “Літопис Бойківщини”. Стрийське товариство “Верховина” (1933), народознавчі товариства “Лемківщина”, “Сянок” (1931), “Яворівщина” (1931) та “Стривігор” (Перемишль). Етнографічна спадщина В. Кобрииського в Коломиї.

Етнологічні студії на теренах Волинського, Поліського та Холмського воєводств. Діяльність музеїв у Луцьку та Рівному. Видання «Волинський щорічник» (“Rocznik Wołyński”) (вийшло 8 тт.), в якому друкувались статті з історії, археології, етнографії, культури, природи та краєзнавча бібліографія.

Діяльність “Крайового музейного товариства Підкарпатської Русі” (1929). Чернівецька “Спілка збирачів старовини і любителів науки народовідання”.

Тема 11. Етнологічні студії в період Другої світової війни та повоєнне десятиліття

Створення Інституту фольклору АН УРСР (1936). Становище етнографічної науки під час війни. Повільне відновлення етнографічних осередків у післявоєнний період. Відкриття відділу етнографії в Інституті мистецтвознавства, фольклору та етнографії АН УРСР (1944).

Негативні наслідки ліквідації Наукового товариства Шевченка. Створення Державного етнографічного музею у Львові на чолі з Ф. Колессою (1940). Реформування системи народознавчих осередків та музеїв Львова під час радянізації 1939–1941 рр. Створення етнографічного музею та Львівської філії Інституту українського фольклору.

Етнографічні дослідження в умовах німецької окупації. Діяльність кабінету етнографії і фольклору Філологічної секції Об'єднання праці українських науковців у м. Львові. Етнологічні студії угорських вчених в період окупації Закарпаття.

Основні відмінності у формуванні двох провідних наукових осередків в Україні (у Києві та Львові) у середині 1940-х – на початку 1950-х рр. Найважливіші наукові проекти.

Тема 12. Розвиток етнології в Радянській Україні в 1954–1991 рр.

Відродження етнографії на Україні.

Етнографічна нарада 1954 р. у Львові.

Роль М. Рильського і К. Гуслистого в розгортанні етнографічних досліджень. Методичні і теоретичні проблеми. Праця К. Гуслистого “До питаїша про утворення української нації” (1967 р.).

Основні тенденції розвитку польових етнографічних досліджень.

Найважливіші колективні наукові проекти – двотомна монографія Українці (1954–1964) та "Регіональний історико-етнографічний атлас України, Білорусії та Молдавії" (1964 – поч. 1970-х).

Дослідження колгоспного та робітничого побуту.

Видання періодичного журналу “Народна творчість та етнографія” (з 1957).

Історія підготовки історико-етнографічних монографій про Бойківщину, Гуцульщину та Полісся.

Тема 13. Українська етнологічна наука в діаспорі

Етнографічні матеріали на сторінках збірників “Громада” в Женеві (1878). Фольклористично-етнографічна діяльність М. Драгоманова і Ф. Вовка та їхня участь в болгарському виданні “Сборник за народни умотворения наука и книжнина”. Статті Ф. Вовка про культуру і побут українців у французькому журналі “Revue des traditions Populaires” та французьких енциклопедичних виданнях. Праця вченого “Шлюбний ритуал та обряди на Україні” (Париж, 1891 р., 1892 р.).

Етнографічний центр в Українському Вільному університеті в Празі (1921-1945 рр.). Діяльність Вадима Щербаківського, його праці “Формація української нації”, “Український етнічний тип”, “Орнаментация української хати” та ін. Дослідження Д. Антоновича, С. Русової. Створення Соціологічного інституту та Українського інституту громадознавства у Празі. Український науковий інститут в Берліні.

Етнографічна спадщина Наукового товариства ім. Шевченка та Українського Вільного університету у Мюнхені. Віктор Петров (“Походження українського народу” (1947), “Український фольклор” (1948)). Зенон Кузеля. Європейський центр НТШ (Сарсель). Видання “Енциклопедії українознавства”. Етнографічна частина. Праці Миколи Мушинки. Спадщина Олекси Воропая (“Звичаї нашого народу” та ін.).

Дослідження Степана Килимника (Канада) “Український рік у звичаях в історичному освітленні”. Етнографічні дослідження Володимира Шаяна (“Віра

предків наших”). Етнографічні видання Української Вільної Академії Наук у США та Мюнхені. Центр українських досліджень ім. Петра Яцика.

Етнографічні дослідження в Альбертському університеті (Канада, Едмонтон). Кафедра української культури та етнографії ім. Гуцуляків. Міжнародний університет українознавства.

Етнографічні видання Міжнародних конгресів українознавців (Київ, Львів, Харків, Одеса, Чернівці).

Тема 14. Основні тенденції розвитку етнологічної науки в незалежній Україні

Сучасні наукові дослідження. Перспективи та найближчі завдання української етнології.

Етнографічна діяльність Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського НАН України (ІМФЕ). Нові методологічні і методичні засади. Введення в науковий обіг унікальних матеріалів, розробленій історіографічної проблематики та узагальнюючих досліджень.

Теми етногенезу та етнічної історії. Наукові дискусії, семінари, конференції, тематичні читання. Розвиток міжнародних зв'язків. Видання дослідження “Українська народність: нариси суспільно-економічної і етнополітичної історії (1990)”, та В. Скуратівського “Берегиня” (Т. 1, 1999; Т. 2, 2000).

Етнографічна діяльність ВНЗ, середніх навчальних закладів, шкіл, товариств, окремих колекціонерів.

Створення в 1992 р. Інституту народознавства Національної Академії Наук України на базі Львівського відділення ІМФЕ. Західноукраїнські етнографічні наукові осередки (Чернівці, Ужгород). Двомісячник ІН НАН України “Народознавчі зошити”(з 1995).

Видання Інституту народознавства у 90-х рр. ХХ ст.: Ю. Гошко “Промисли і торгівля в Українських Карпатах XV – XIX ст.” (1991); С. Павлюк “Традиційне хліборобство України: Агротехнічний аспект” (1991); М. Глушко “Шляхи сполучення і транспортні засоби в Українських Карпатах” (1995); Р. Сілецький “Сільське поселення та садиба в Українських Карпатах XIX – поч. ХХ ст.” (1995).

Найважливіші колективні проекти українських етнологів: Поділля (1994), Холмщина та Підляшся (1997), Лемківщина (2000, 2002), 4-томне фундаментальне дослідження “Етногенез та етнічна історія населення Східних Карпат”. Фундаментальне двотомне дослідження “Українці” (1999; 2005).

Постчорнобильські комплексні експедиції.

Найважливіші тематичні наукові дослідження: традиційно-побутова культура, історія української етнології.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Період накопичення етнографічних матеріалів.												
Тема 1. Вступ до історії української етнологічної науки	6	2				4	6	1				5
Тема 2. Розвиток етнографічних знань про українців від XII до середини XVIII ст.	6	2				4	6	1				5
Тема 3. Розвиток української етнографії в останній чверті XVIII – 20-х роках XIX ст.	6	2				4	6	1				5
Тема 4. Формування перших етнографічних осередків в Україні (20–30-ті рр. XIX ст.)	6	2				4	6	1				5
Разом за змістовим модулем 1	24	8				16	24	4				20
Змістовий модуль 2. Утвердження етнології як окремої наукової дисципліни												
Тема 5. Завершення процесу становлення етнографії як науки (40–50-ті рр. XIX ст.)	6	2				4	7	2				5
Тема 6. Українська етнографія в 60–80-х рр. XIX ст.	6	2				4	7	2				5
Тема 7. Розвиток	6	2				4	7	2				5

етнографічних студій в Наддніпрянщині в 80-х рр. XIX – на поч. XX ст.											
Тема 8. Етнологічні студії в Науковому товаристві імені Шевченка (1895–1914)	6	2			4	7	2				5
Разом за змістовим модулем 2	24	8			16	28	8				20
Змістовий модуль 3. Розвиток української етнології в XX – на початку XXI ст.											
Тема 9. Наукові дослідження Етнологічних центрів ВУАН (1918 – поч. 1930-х рр.)	10	4			6	7	2				5
Тема 10. Основні тенденції розвитку етнологічної наука на західноукраїнських землях у 20-30-х рр. XX ст.	6	2			4	7	2				5
Тема 11. Етнологічні студії в період Другої світової війни та повоєнне десятиліття	6	2			4	7	1				5
Тема 12. Розвиток етнології в Радянській Україні в 1954–1991 рр.	6	2			4	7	1				3
Тема 13. Українська етнологічна наука в діаспорі	8	4			4	7	1				9
Тема 14. Основні тенденції розвитку	6	2			4	7	1				3

етнологічної науки в незалежній Україні												
Разом за змістовим модулем 3	42	16				26	38	8				30
Усього годин	90	32				58	90	20				70
Модуль 2												
ІНДЗ			-	-		-			-	-	-	
Усього годин												

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Вступ до історії української етнологічної науки	4
2	Тема 2. Розвиток етнографічних знань про українців від XII до середини XVIII ст.	4
3	Тема 3. Розвиток української етнографії в останній чверті XVIII – 20-х роках XIX ст.	4
4	Тема 4. Формування перших етнографічних осередків в Україні (20–30-ті рр. XIX ст.)	4

5	Тема 5. Завершення процесу становлення етнографії як науки (40–50-ті рр. XIX ст.)	4
6	Тема 6. Українська етнографія в 60–80-х рр. XIX ст.	4
7	Тема 7. Розвиток етнографічних студій в Наддніпрянщині в 80-х рр. XIX – на поч. XX ст.	4
8	Тема 8. Етнологічні студії в Науковому товаристві імені Шевченка (1895–1914)	4
9	Тема 9. Наукові дослідження етнологічних центрів ВУАН (1918 – поч. 1930-х рр.)	6
10	Тема 10. Основні тенденції розвитку етнологічної науки на західноукраїнських землях у 20-30-х рр. XX ст.	4
11	Тема 11. Етнологічні студії в період Другої світової війни та повоєнне десятиліття	4
12	Тема 12. Розвиток етнології в Радянській Україні в 1954–1991 рр.	4
13	Тема 13. Українська етнологічна наука в діаспорі	4
14	Тема 14. Основні тенденції розвитку етнологічної науки в незалежній Україні	4
	Разом	58

9. Індивідуальні завдання

Перелік статей для рецензування

(15 балів, обсяг рецензії до 5 стор., до 1 грудня)
(переважна більшість публікацій доступна в інтернеті)

1. Гілевич І. Життєвий і науковий шлях етнолога, історика та мовознавця Василя Пастушина (1889–1958) / Ігор Гілевич // Вісник Львівського університету. Серія історична. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2013. – Вип. 49 : Ювілейне видання з нагоди 350-річчя Львівського університету / за ред. Олексія Сухого. – С. 245–272.

2. Гілевич І. Михайло Скорик – етнолог, історик, фольклорист / Ігор Гілевич // Вісник Львівського університету. Серія історична. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – Вип. 50 : До 75-річчя історичного факультету / за ред. Руслана Сіромського та Романа Тарнавського. – С. 206–243.

3. Гілевич І. Мустафа Козакевич – дослідник традиційної архітектури українців Полісся та Волині / Ігор Гілевич // Народознавчі зошити. – 2008. – № 3–4. – С. 215–227.

4. Гілевич І. Наукова діяльність Людмили Шевченко у повоєнний період: поліссезнавчий аспект / Ігор Гілевич // Народознавчі зошити. – 2016. – № 6. – С. 1377–1387.

5. Гілевич І. Фольклорно-етнографічні дослідження Якова Миколаєвича на теренах галицької Волині наприкінці XIX ст. / Ігор Гілевич // Вісник Львівського університету. Серія історична. – Львів, 2015. – Вип. 51. – С. 123–175.

6. Глушко М. Михайло Грушевський – ініціатор та організатор етнографічних досліджень в НТШ / Михайло Глушко // Народознавчі зошити. – 2008. – № 1–2. – С. 14–20.
7. Глушко М. Невідомий Андрій Веретельник / Михайло Глушко // Народознавчі зошити. – 2012. – № 6. – С. 1019–1026.
8. Глушко М. Хто ж записав “Народній календар у Ровенському повіті Волинської губернії”? / Михайло Глушко // Народознавчі зошити. – 2011. – № 1. – С. 28–42.
9. Тарнавський Р. Пам’яті Адама Фішера. Життєпис професора етнології Львівського університету / Роман Тарнавський // Народна творчість та етнологія. – 2013. – № 5. – С. 40–53.
10. Тарнавський Р. Станіслав Цішевський: життєпис, наукові праці та педагогічна діяльність / Роман Тарнавський // Народознавчі зошити. – 2013. – № 2. – С. 279–288.
11. Тарнавський Р. Ян Фальковський: життєвий шлях та науково-педагогічна діяльність / Роман Тарнавський // Вісник Львівського університету. Серія історична. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2013. – Вип. 48 / за ред. Руслана Сіромського. – С. 410–431.
12. Франко О. Наукова діяльність Віктора Петрова (40-і роки ХХ ст.) / Оксана Франко // Вісник інституту археології Львівського університету. – 2012. – № 7. – С. 68–79.
13. Франко О. Наукова діяльність Федора Вовка / Оксана Франко // Український історичний журнал. – 2006. – № 3. – С. 42–56.
14. Франко О. Науково-організаційна діяльність Віктора Петрова (20-ті – 30-ті роки ХХ ст.) / Оксана Франко // Вісник Інституту археології Львівського університету. – Львів, 2010. – Вип. 5. – С. 84–95.

10. Методи навчання

У процесі вивчення дисципліни “Історія української етнології” використовуються такі методи навчання:

Пояснювально-ілюстративний метод. Студенти здобувають знання, слухаючи розповідь, лекцію, з навчальної або методичної літератури, презентації на проекторі. Сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, вони залишаються в межах репродуктивного (відтворювального) мислення. Такий метод якнайширше застосовують для передавання значного масиву інформації. Його можна використовувати для викладення й засвоєння історіографічних фактів, підходів, оцінок, висновків.

Репродуктивний метод. Ідеться про застосування вивченого на основі зразка або правила. Діяльність тих, кого навчають, є алгоритмічною, тобто відповідає інструкціям, розпорядженням, правилам – в аналогічних до представленого зразка ситуаціях.

Метод проблемного викладення. Використовуючи будь-які джерела й засоби, педагог, перш ніж викладати матеріал, ставить проблему, формулює пізнавальне завдання, а потім, розкриваючи систему доведень, порівнюючи

погляди, різні підходи, показує спосіб розв'язання поставленого завдання. Студенти стають ніби свідками і співучасниками наукового пошуку.

Частково-пошуковий, або евристичний метод. Його суть – в організації активного пошуку розв'язання висунутих педагогом (чи самостійно сформульованих) пізнавальних завдань або під керівництвом педагога, або на основі евристичних програм і вказівок. Процес мислення набуває продуктивного характеру, але його поетапно скеровує й контролює педагог або самі студенти на основі роботи над програмами (зокрема й комп'ютерними) та з навчальними посібниками. Такий метод, один з різновидів якого є евристична бесіда, - перевірений спосіб активізації мислення, спонукання до пізнання.

Дослідницький метод. Після аналізу матеріалу, постановки проблем і завдань та короткого усного або письмового інструктажу ті, кого навчають, самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть спостереження й виміри та виконують інші пошукові дії. Ініціатива, самостійність, творчий пошук виявляються в дослідницькій діяльності найповніше. Методи навчальної роботи безпосередньо переходять у методи, які імітують, а іноді й реалізують науковий пошук.

11. Методи контролю

Лекції: Передбачають систематичний і послідовний виклад навчального матеріалу. Відвідування лекцій для студентів є обов'язковим.

Модульний контроль. Оцінювання студентів здійснюється на основі модульно-рейтингової системи за шкалою від 0 до 100 балів. Остаточний рейтинг складається з рейтингу роботи студента упродовж семестру.

Результат роботи студента протягом семестру складається з таких компонентів:

- Опрацювання та рецензування рекомендованих лектором публікацій за тематикою лекційних занять (до 1-2 стор., здається на платформі MOODLE до початку відповідного заняття) (також можливе їх обговоренням на самій лекції) (10 праць, оцінка за кожну до 3 балів) (**максимально 30 балів**);
- Два проміжні тестування на платформі MOODLE (**максимально 2x10 = 20 балів**), що проводяться за результатами вивчення змістовних модульних частин навчального курсу;
- Домашня творча письмова робота (історіографічна розвідка про дослідження певної ділянки традиційної культури українців, дослідженням якої студент займається на науковому семінарі) на платформі MOODLE до 1 грудня (**максимально 15 балів**). Обсяг роботи – не менше 15 друкованих сторінок з відповідним науковим апаратом;
- Рецензія на одне із запропонованих лектором біографічних досліджень (статей) про когось з українських етнологів (обсягом до 5 сторінок) (здається на платформі MOODLE до 1 грудня) (**максимально 15 балів**);
- Підсумкове тестування на платформі MOODLE (**максимально 20 балів**).

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота													Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3					100	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13		T14
6	6	6	6	6	6	6	6	10	8	8	8	10		8

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Визначення	За національною шкалою	
			Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку	Залік
90 – 100	A	<i>Відмінно</i>	<i>Відмінно</i>	<i>Зараховано</i>
81-89	B	<i>Дуже добре</i>	<i>Добре</i>	
71-80	C	<i>Добре</i>		
61-70	D	<i>Задовільно</i>	<i>Задовільно</i>	
51-60	E	<i>Достатньо</i>		

13. Методичне забезпечення

1. Борисенко В. З історії української етнології // Українська етнологія: Навч. посібник / За ред. В. Борисенко. Київ: Либідь, 2007. – С. 70–92.

2. Горленко В. Еволюція українського народознавства / Горленко В., Пономарьов А., Скрипник Г. // Українці: Історико-етнографічна монографія у двох книгах. – Опішне: Українське Народознавство, 1999. – Кн. 1. – С. 23–36.

3. Горленко В. Ф. Історіографія української етнографії і деякі засади її розробки // Матеріали до української етнології. – К., 1995. – Вип. 1 (4). – С. 24–25.

4. Дельєж Р. Нариси з історії антропології. Школи. Автори. Теорії / Роберт Дельєж. – Київ: Видавничий дім “Києво-Могилянської академії”, 2008. – 287 с.

5. Кирчів Р. Становлення і розвиток української етнографії / Кирчів Р., Франко О. // Етнографія України: Навч. посіб. / За ред. С. А. Макарчука. Вид. 2-ге. – Львів, 2004. – С. 13–31.

6. Франко О. Навчальна програма з курсу “Історія української етнографічної науки” для студентів історичних факультетів (спеціальність “Етнологія”) / Оксана Франко. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2005. – 23 с.

14. Рекомендована література

Базова

1. Борисенко В. Нариси з історії української етнології 1920–1930-х років / Валентина Борисенко. – К. : Унісерв, 2002. – 92 с. ; іл.
2. Гілевич І. “Регіональний історико-етнографічний атлас України, Білорусії та Молдавії” і польові дослідження в Україні (середина 1960-х – початок 1970-х рр.) / Ігор Гілевич // Народознавчі зошити. – 2011. – № 3. – С. 401–412.
3. Гілевич І. Українська етнографічна наука у першому повоєнному десятилітті та польові дослідження Полісся / Ігор Гілевич // Вісник Львівського університету. Серія історична. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – Вип. 43. – С. 34–53.
4. Глушко М. Етнографічне районування України: стан, проблеми, завдання (за матеріалами наукових досліджень другої половини ХХ – початку ХХІ століть) / Михайло Глушко // Вісник Львівського університету. Серія історична. – 2009. – Вип. 44. – С. 179–214.
5. Горленко В. Історія української етнографії (ХІІ – середина ХІХ ст.) / Володимир Горленко, Роман Кирчів. – К. : ПоліграфКонсалтинг, 2005. – 400 с. ; іл.
6. Горленко В. Ф. Нариси з історії української етнографії та російсько-українських етнографічних зв'язків / В. Ф. Горленко. – К. : Наукова думка, 1964. – 248 с.
7. Горленко В. Ф. Становление украинской этнографии конца XVIII – первой половины XIX ст. / В. Ф. Горленко. – К.: Наукова думка, 1988. – 213 с.
8. Кирчів Р. Ф. Етнографічне дослідження Бойківщини / Р. Ф. Кирчів. – К. : Наукова думка, 1978. – 174 с.
9. Кирчів Р. Ф. Етнографічно-фольклористична діяльність “Руської трійці”. – К.: Наукова думка, 1990. – 339 с.; Львів : ІН НАН України, 2011. – 423 с.
10. Колесса Ф. Історія української етнографії / Ф. Колесса ; [передм. Г. А. Скрипник]. – К., 2005. – 368 с.
11. Колесса Ф. Обнова української етнографії й фольклористики на Західних областях УРСР / Філарет Колесса; [упоряд., підгот. тексту, передмова, коментарі, додатки, покажчик Ірини Коваль-Фучило]. – К. : Логос, 2011. – 239 с.
12. Матеріали до біографій етнологів та народознавців України / [укладачі С. М. Ляшко, С. П. Залозна]. – К. – Запоріжжя : Дике Поле, 2001. – 174 с.
13. Наулко В. И. Украинская этнологическая наука: современное состояние и перспективы развития / В. И. Наулко // Этнографическое обозрение. – 2003. – № 6. – С. 115–123.
14. Сапеляк О. Етнографічні студії в Науковому товаристві ім. Шевченка (1898–1939 р.р.) / Оксана Сапеляк. – Львів, 2000. – 207 с.
15. Скрипник Г. А. Етнографічні музеї України. Становлення і розвиток / Г. А. Скрипник. – К. : Наукова думка, 1989. – 301 с.

Допоміжна

16. Білоус В. Етнографічні дослідження на західноукраїнських землях у третій чверті XIX ст. Львів: ІН НАН України, 2000. 187 с.
17. Болтарович З. Є. Україна в дослідженнях польських етнографів XIX ст. / З. Є. Болтарович. – К. : Наукова думка, 1976. – 139 с.
18. Вернюк Я. Волинь у фольклористичних дослідженнях XIX – поч. XX ст. / Вернюк Ярослава. – Рівне : Волинські обереги, 2000. – 148 с.
19. Гілевич І. Внесок Людмили Шевченко у підготовку двотомної колективної монографії “Українці” (1954 – початок 1960-х років) / Ігор Гілевич // Наукові зошити історичного факультету Львівського університету. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – Вип. 16. – С. 102–120.
20. Гілевич І. Комплексні Закарпатські експедиції другої половини 1940-х років: завдання, проведення та наукові результати / Ігор Гілевич // Українці й народи Центрально-Східної Європи: культура та історична спадщина : збірник наукових праць на пошану професора Михайла Тиводара. – Ужгород : Карпати, 2015. – С. 319–337.
21. Гілевич І. Польові дослідження російських і білоруських етнологів та етнолінгвістів на теренах Полісся України в 1945–1980-х рр. / Ігор Гілевич // НЗ. – 2014. – № 1. – С. 38–47.
22. Глушко М. Постчорнобильське експедиційне етнографічне дослідження Середнього Полісся (наукові здобутки, прогалини, завдання) / Михайло Глушко // НЗ. – 2006. – № 3–4. – С. 321–327.
23. Глушко М. С. Методика польового етнографічного дослідження : навч. посібник. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – 286 с.
24. Глушко М. Народознавчі дисципліни у дослідженнях Наукового товариства ім. Шевченка: дефініції і предметний засяг / Михайло Глушко // Записки Наукового товариства імені Шевченка. – Львів, 2010. – Т. ССLIX: Праці Секції етнографії і фольклористики. – С. 335–363.
25. Гошко Ю. Історіографія етнографічного дослідження Лемківщини / Ю. Гошко, М. Мушинка // Лемківщина : Історико-етнографічне дослідження у 2 т. – Львів : ІН НАН України, 1999. – Т. 1 : Матеріальна культура. – С. 13–21.
26. Гошко Ю. Г. Деякі підсумки етнографічного дослідження Карпат / Ю. Г. Гошко, Р. Ф. Кирчів // Вісник Академії наук Української РСР. – 1978. – № 8. – С. 80–83.
27. Гудченко З. С. Музеї народної архітектури України / З. С. Гудченко. – Київ : Будівельник, 1981. – 118 с.
28. Гузій Р. Етнографічне вивчення похоронної звичаєвості українців Карпат : основні напрямки та результати досліджень / Роман Гузій // НЗ. – 2003. – № 3–4. – С. 436–445.
29. Гуслистий К. Українська радянська етнографія (Підсумки та перспективи розвитку) / Кость Гуслистий // НТЕ. – 1967. – № 1. – С. 7–18.
30. Гуслистий К. Г. Всесоюзна етнографічна нарада 1956 р. і питання розвитку української етнографії / К. Г. Гуслистий // НТЕ. – 1957. – № 1. – С. 67–72.
31. Гуслистий К. Г. Стан і завдання розвитку етнографічної науки в Українській РСР / К. Г. Гуслистий // НТЕ. – 1958. – № 4. – С. 9–20.

32. Данилюк А. Г. Українські скансени. Історія виникнення, експозиції, проблеми розвитку / А. Г. Данилюк. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2006. – 103 с.
33. Дашкевич Я. Закарпаття в українській етнографічній науці середини 60-их – 70-их рр. ХІХ ст. / Ярослав Дашкевич // НЗ. – 2004. – № 1–2. – С. 1–15.
34. Довгович В. Зауваження до етнографії як до науки / Василь Довгович; пер. з угор. Наталії Коляджин. – Ужгород : Гражда, 2003. – 23 с. (укр., угор. мовами).
35. Збир І. Оскар Кольберг і його збірник “Покуття” : монографія / Ірина Збир. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2014. – 269 с.
36. Капелюшний В. П. Українська етнологія у європейському контексті (друга половина ХІХ ст. – 20-ті рр. ХХ ст.) / В.П. Капелюшний, Г.М. Казакевич, Н.В. Чернищук. – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2013. – 208 с.
37. Кирчів Р. Від чого залежала доля українського народознавства / Роман Кирчів // НТЕ. – 1991. – № 4. – С. 32–36.
38. Кирчів Р. Історія української фольклористики / Роман Кирчів. – Львів, 2017. – Т. 1. Преромантична і романтична фольклористика. – 523 с.
39. Кожолянко Г. Етнологічні дослідження Буковини у другій половині ХІХ – на початку ХХ ст. // Матеріали до української етнології : зб. наук. праць. – К., 2004. – Вип. 4 (7). – С. 73–83.
40. Крикун Ю. Звичаєве право українців у наукових дослідженнях 1920-х – початку 1930-х років / Юлія Крикун. – К. : Дуліби, 2016. – 200 с.
41. Куницький О. Перша етнографічна експедиція на Правобережну Україну / Олекса Куницький, Катерина Чубинська // НТЕ. – 1971. – № 6. – С. 66–70.
42. Лобода Т. Василь Кравченко. Громадська, наукова та просвітницька діяльність / Тетяна Лобода. – К. : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2008. – 238 с. ; іл.
43. Макарчук С. Історико-етнографічні райони України : навч. посіб. / Степан Макарчук. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2012. – 351 с., 53 іл.
44. Макарчук С. А. Етнографічні дослідження побуту робітників України в 50-х – 60-х рр. ХХ ст. / Степан Макарчук // Вісник Львівського університету. Серія історична. – 2012. – Вип. 47. – С. 17–29.
45. Макарчук С. Етнографічні сюжети в описових творах про намісництва і губернії підросійської України останньої чверти ХVІІІ – першої половини ХІХ століть / Степан Макарчук // Записки Наукового товариства імені Шевченка. – Львів, 2010. – Т. ССLІХ: Праці Секції етнографії і фольклористики / ред. тому Олег Купчинський. – С. 627–638.
46. Мойсей А. Традиційна культура населення Буковини у наукових працях румунських дослідників другої половини ХІХ – початку ХХ ст. / Антоній Мойсей. – Чернівці : Рута, 2005. – 303 с.
47. Музиченко С. М. Біля витоків української радянської етнографії (Діяльність Етнографічної комісії ВУАН) / С. М. Музиченко // НТЕ. – 1986. – № 4. – С. 21–27.
48. Ошуркевич О. Ф. Фольклорно-етнографічна проблематика у діяльності Товариства дослідників Волині (1900–1920 рр.) // Велика Волинь : минуле і

сучасне : Матеріали міжнародної наук. краєзнавчої конф. – Хмельницький – Ізяслав – Шепетівка, 1994. – С. 34–37.

49. Пацай Т. Зенон Кузеля: життя і народознавча діяльність / Тамара Пацай. – Львів : БОНА, 2013. – 251 с.

50. Пацай Т. Особливості етнографічних студій в НТШ у міжвоєнний період (на основі протоколів засідань Етнографічної комісії) / Тамара Пацай // НЗ. – 2012. – № 2. – С. 294–299.

51. Петров В. Спроби монографічного дослідження села // Етнографічний вісник. – К., 1925. – Кн. 1. – С. 84–89.

52. Попов П. М. М. Костомаров як фольклорист і етнограф. – К. : Наукова думка, 1968. – 113 с.

53. Пошивайло О. Музейний ландшафт гончарської України / Олесь Пошивайло // Український керамологічний журнал. – 2003. – № 2–4. – С. 5–24.

54. Пыпин А. Н. История русской этнографии. – В 4 т. – СПб. : Типогр. М. М. Стасюлевича, 1891. – Т. 3. Малорусская этнография. – 425 с.

55. Рильський М. Т. Стан і перспективи етнографії на Україні // Вісник АН УРСР. – 1954. – № 7. – С. 22–27.

56. Скрипник Г. Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України – 85 років / Ганна Скрипник // НТЕ. – 2006. – № 5. – С. 4–13.

57. Скуратівський В. Т. Етнографічна діяльність Д. П. Делафліза / В. Т. Скуратівський // НТЕ. – 1981. – № 5. – С. 57–67.

58. Сокіл Г. Українська фольклористика в Галичині кінця ХІХ – першої третини ХХ століття: історико-теоретичний дискурс : монографія / Ганна Сокіл. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2011. – 586 с.

59. Тарнавський Р. Кафедра етнології Львівського університету. Класичний період (1910–1947) : монографія / Роман Тарнавський. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. – 236 с.

60. Тиводар М. П. Життя і наукові пошуки Федора Потушняка. 2-е вид. / М. П. Тиводар – Ужгород : Гражда, 2010. – 283 с.

61. Толстая С. М. Полесские экспедиции: взгляд через 50 лет / С. М. Толстая // Живая старина. – 2012. – № 4. – С. 19–21.

62. Толстой Н. И. О задачах этнолингвистического изучения Полесья / Н. И. и С. М. Толстые // Полесский этнолингвистический сборник : материалы и исследования / отв. ред. Н. И. Толстой. – М. : Наука, 1983. – С. 3–20.

63. Франко О. Федір Вовк – вчений і громадський діяч / Оксана Франко. – К. : Вид-во Європейського університету, 2000. – 378 с.

64. Чередниченко Д. Павло Чубинський / Дмитро Чередниченко. – К. : Видавничий дім “Альтернативи”, 2005. – 374 с.

65. Шевчук С. І. Фольклорно-етнографічні студії Городоцького музею / С. І. Шевчук // НТЕ. – 1983. – № 6. – С. 60–64.

66. Шубравська М. М. Д. І. Яворницький. Життя, фольклорно-етнографічна діяльність / М. М. Шубравська. – К. : Наукова думка, 1972. – 254 с.

67. Adam Fisher / pod. red. Piotra Grochowskiego i Adriana Mianeckiego. – Toruń ; Wrocław : PTL, 2015. – 71 s.

68. Dzieje folklorystyki polskiej 1800–1863. Epoka przedkolbergowska / pod. red. Heleny Kapelus i Juliana Krzyżanowskiego. – Wrocław – Warszawa – Kraków : Wydwo PAN, 1970. – 528 s.

69. Engelking A. Poleska ekspedycja etnosocjologiczna Józefa Obrębskiego w latach 1934–1937. Organizacja. Metody badań. Problematyka. Uczestnicy / Anna Engelking // Ethnografia Polska. – Warszawa, 2001. – T. XLV. – Zesz. 1–2. – S. 23–45.

70. Historia etnografii polskiej / Pod. red. Małgorzaty Terleckiej. – Wrocław, Zakład Narodowy im. Ossolinskich, 1973. – 349 s.

71. Jasiewicz Z. Początki polskiej etnologii i antropologii kulturowej (od końca XVIII wieku do roku 1918) / Zbigniew Jasiewicz. – Poznań: Instytut im. Oskara Kolberga 2011. – 288 s.

15. Інформаційні ресурси

1. <http://diasporiana.org.ua>
2. www.etnolog.org.ua
3. nz.ethnology.lviv.ua
4. ethnology.lviv.ua
5. opishne-museum.gov.ua
6. istvolyn.info